

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ (ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ ΚΑΙ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ)

Α΄ ΤΑΞΗ ΗΜΕΡΗΣΙΟΥ ΚΑΙ ΕΣΠΕΡΙΝΟΥ ΓΕΛ

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

(Επισημαίνεται ότι οι απαντήσεις που προτείνονται για τα θέματα είναι ενδεικτικές. Κάθε άλλη απάντηση, κατάλληλα τεκμηριωμένη, θεωρείται αποδεκτή.)

ΘΕΜΑ 1 (μονάδες 35)

1ο υποερώτημα (μονάδες 10)

Σύμφωνα με το συντάκτη του Κειμένου 1, η συζήτηση για το ζήτημα της αγλωσσίας των νέων είναι χρήσιμη, εφόσον δίνονται λύσεις και αντιμετωπίζεται ψύχραιμα. Η θέση του είναι πως παρατηρείται πρόβλημα ποιοτικό στη χρήση της Ελληνικής γλώσσας, που έρχεται σε αντίθεση με τις δυνατότητές της. Η αξιοποίηση των γλωσσικών δυνατοτήτων μπορεί να επιτευχθεί μέσα από την εκπαίδευση και την ευαισθητοποίηση του κόσμου ως προς τους γλωσσικούς μηχανισμούς.

2ο υποερώτημα (μονάδες 10)

Η 2^η παράγραφο του Κειμένου 1 ξεκινά με ένα ερώτημα άμεσο, που έχει ρόλο μεταβατικό. Ενισχύει τη συνοχή των νοημάτων και βοηθάει το συντάκτη του Κειμένου 1 να παρουσιάσει με ενάργεια τη θέση του. Ακολουθούν άλλα τρία άμεσα ερωτήματα που έχουν στόχο να διασαφηνίσουν τη θέση του και να εξηγήσουν τα προβλήματα σχετικά με την έλλειψη ποιότητας στη χρήση της Ελληνικής γλώσσας. Επομένως, και αυτά βοηθούν στην αλληλουχία των νοημάτων, εφόσον μετά τις τρεις ερωτήσεις ο συντάκτης προχωρά στην απάντησή τους, ώστε να επεξηγήσει και να διευκρινίσει το πρόβλημα της Ελληνικής γλώσσας.

3ο υποερώτημα (μονάδες 15)

Στις δύο τελευταίες παραγράφους του Κειμένου 1 χρησιμοποιείται α΄ πληθυντικό ρηματικό πρόσωπο από τον συντάκτη. Αυτό γίνεται γιατί εντάσσει και τον εαυτό του στην ίδια χορεία με τους αναγνώστες, δημιουργεί οικείο και άμεσο ύφος λόγου. Άλλωστε, ως πανεπιστημιακός δάσκαλος συναισθάνεται την κοινή ευθύνη για τη διδασκαλία των μηχανισμών της Ελληνικής γλώσσας.

Ωστόσο, στην πρώτη παράγραφο του Κειμένου 1, όπου ο συντάκτης θέλει να εκθέσει το πρόβλημα με αντικειμενικότητα και ουδέτερο ύφος λόγου, χρησιμοποιεί γ' ρηματικό πρόσωπο. Με αυτόν τον τρόπο, επιτυγχάνει να παρουσιάσει το γλωσσικό ζήτημα πιο αντικειμενικά, αποστασιοποιημένα. Είναι φανερό η διαφοροποίηση του ύφους λόγου ανάμεσα στην πρώτη και στις άλλες δύο παραγράφους του Κειμένου. Με αυτήν ο συγγραφέας επιθυμεί να διαφοροποιηθεί η θέση του (2^η, 3^η παράγραφος) από την άποψη που διατυπώνεται (1^η παράγραφος) ότι υπάρχουν κίνδυνοι για τη γλώσσα μας.

ΘΕΜΑ 4 (μονάδες 15)

Η αφήγηση στο Κείμενο 2 αρχίζει με χαρακτηρισμό του κεντρικού προσώπου, εφόσον θεωρείται βασανισμένη (Η χήρα η Σούλα, η μορφοειά η βασανισμένη χήρα μαζί και μικρομάννα, αφού πήρε την απόφαση να παρατήσει το χωριό). Θα μπορούσαμε να τη χαρακτηρίσουμε δυναμική, γιατί παρά τις δυσκολίες, αμέσως μετά το θάνατο του άντρα της, αποφασίζει να φύγει από το χωριό του και να επιστρέψει στον δικό της τόπο καταγωγής (Πέτρα αποφάσισε να ρίξει πίσω της, ν' αφήσει στα πεθερικά της...). Ακόμη, είναι θαρραλέα, παρορμητική (Η απόφαση της ήρθε και της ίδιας ξαφνικά), αποφασισμένη, παρά τις δυσκολίες και τον κόπο, να κάνει αυτό που επιθυμεί (Ζαλώθηκε στην πλάτη τα λίγα της σκουτιά... έφτασε με την ψυχή στα δόντια, με κομματιασμένα τα ποδάρια στο χωριό). Η απόφασή της να εγκαταλείψει το χωριό του άντρα της ερμηνεύεται από τις δυσκολίες που έχει περάσει σε αυτό και από το γεγονός ότι την πάντρεψαν εκεί, παρά τη θέλησή της (καταδίκασε και τη φτωχούλα Σούλα στου κάμπου τη σκλαβιά, στη φτώχεια και την ξενοδουλειά, και τέλος την παράδωσε, κορμάκι στεγνωμένο άγουρα, στου γάμου τα πειό βαριά δεσμά, χωρίς το θέλημά της). Είναι δικαιολογημένη η στάση της, ότι, δηλαδή, μετά το θάνατο του άντρα της θέλει να πάρει τη ζωή στα χέρια της (Η απόφαση της... κάτι σαν προσταγή της μοίρας της, κάτι σαν πνέμα που της κατέβηκε στο νου από πάνω).